

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

na období od 01092016 do 30062019

Mateřská škola, Brno, Šaumannova 20

Školní kurikulum podpory zdraví Mateřské školy Šaumannova

„Duhový svět“

č.j. MŠ 146/2016

Dáša Hýblová, ředitelka MŠ

Vzdělávací program - Kurikulum je určený pro pedagogy, rodiče, děti, ostatní zaměstnance a partnery školy.

OBSAH

- I. Představení školy :**
  - Základní údaje o škole
  - Charakter a umístění školy
  - Organizační uspořádání školy
- II. Charakteristika programu:**
  - Filozofie vzdělávacího programu
  - Dlouhodobé záměry rozvoje školy
- III. Neformální kurikulum – podmínky vzdělávání**
  - Respekt k přirozeným lidským potřebám
  - Rozvíjení komunikace a spolupráce
  - Učitelka
  - Věkově smíšené třídy
  - Rytmický řád života a dne
  - Tělesná pohoda a volný pohyb
  - Zdravá výživa
  - Spontánní hra
  - Věcné prostředí
  - Bezpečné sociální prostředí
  - Participativní a týmové řízení
  - Partnerské vztahy s rodiči
  - Spolupráce MŠ se ZŠ
  - Začlenění MŠ do života obce
- IV. Formální kurikulum – obsah vzdělávání**
  - Téma
  - Podtéma
  - Pravidla pro tvorbu třídních programů
- V. Evaluace**
  - Evaluace třídních programů
  - Evaluace školního programu
- VI. Přílohy**

I. PŘEDSTAVENÍ ŠKOLY

Základní údaje o škole

<u>Název školy:</u>	Mateřská škola, Brno, Šaumannova 20
<u>Zřizovatel školy:</u>	Město Brno, Městská část Brno – Židenice
<u>Ředitel školy:</u>	Dáša Hýblová, Brno, Jírova 19
<u>Telefon:</u>	548214178 mobil: 731464029
<u>Právní forma:</u>	příspěvková organizace
<u>E – mailová adresa:</u>	mssaumanova@seznam.cz
<u>Adresa www.:</u>	www.mssaumanova.sweb.cz
<u>Zpracovatelé programu:</u>	Dáša Hýblová Marcela Steigerová Lenka Burianová Denisa Bartošová

Zařazení do sítě MŠPZ 8.12.1997

Charakter a umístění školy

Naše škola byla otevřena v září roku 1980. Je to jednoposchodová budova s terasou, stojící uprostřed velké zahrady, umístěna na okraji městské části Brno - Židenice. Školka je trojtřídní s vlastní kuchyní. V přízemí se nachází třída Berušek a kuchyňský trakt. V 1. patře školy je třída Kořat, Ptáčat a hala, kde mohou děti sportovat v době nepříznivého počasí. Máme tu také keramickou dílnu, kterou jsme udělali z nevyužitého prostoru.

V roce 2004 a 2005 se konala v MŠ rozsáhlá rekonstrukce vodovodu, umýváren a WC. V roce 2011 získala obec pro naši školu dotaci z projektu „Zelená úsporám“, škola byla zateplena a vyměnila se okna a dveře a byla upravena terasa.

V roce 2015 jsme získali dotaci na obnovu zahrady „Zahrada v přírodním stylu“. Zahrada byla vybavena novými dřevěnými herními prvky, dendrofonem, bylinnou zahrádkou, vrbovými domečky, broukovištěm, jezkovištěm a osazena novými rostlinami. Na zahradě máme také dopravní hřiště, které využíváme k jízdě na kolech a koloběžkách, bazén a ohniště, kde pořádáme společné akce.

Na zahradě jsou dvě zastíněná pískoviště, dva zahradní domečky pro hru dětí a dva domečky pro ukládání věcí. Velký zastřešený altán využíváme pro práci s dětmi

Ve všech třídách i šatnách máme nový nábytek, nové radiátory a dřevěné kryty, počítače, dostatek hraček i herních koutů pro rozvoj tvořivosti a myšlení dětí.

Všechny třídy jsou smíšené a děti jsou převážně z naší městské části.

V současné době v MŠ pracuje 6 učitelek, 1 asistentka pedagoga, 2 provozní zaměstnankyně, 3 pracovnice školní jídelny a topič.

Organizační uspořádání školy

Do MŠ jsou přijímány děti od tří do šesti let, od roku 2013 je v našem městě elektronický systém pro přijímání dětí

Třída Berušek:

Učitelky : Steigerová Marcela
Bc.Bartošová Denisa

Provoz třídy: 6,30 – 15,30

Ve třídě Berušek se věnují masážím z výukového programu Misa, paní učitelka Steigerová je logopedickou asistentkou, provádí s dětmi logopedická cvičení. Třída navštěvuje pravidelně místní knihovnu.

Třída Koťátka:

Učitelky: Burianová Lenka
Šedivcová Zuzana

Provoz třídy: 7,00 – 16,00 hodin

Tato třída je zaměřena na hudební výchovu, paní učitelka Burianová vede kroužek flétny, který mohou podle zájmu navštěvovat všechny děti.

Od ledna 2016 zastupuje ve třídě studentka PdfMU Veronika Podracká za paní učitelku Šedivcovou, která je dlouhodobě nemocná a bude odcházet do invalidního důchodu.

Třída Ptáčata:

Učitelky: Petra Gritzová
Dáša Hýblová

Asistentka pedagoga: Bc.Eva La Rocca

V této třídě je integrován chlapec s poruchou autistického spektra .

II. CHARAKTERISTIKA PROGRAMU

Filozofie vzdělávacího programu

Naše mateřská škola pracuje na programu podpory zdraví od roku 1997, v tomto roce nám byl schválen Státním zdravotním ústavem I.projekt podpory zdraví. Od této doby jsme program vždy po třech letech evaluovali a inovovali. Jsme zařazeni do sítě MŠ podporujících zdraví od roku 1997, poslední certifikát o členství v síti MŠPZ máme z roku 2013. Naše školní kurikulum vychází z modelového programu Kurikulum podpory zdraví v MŠ (autorek Havlínová, Vencálková a spol.) a filozofií je holisticko – interakční pojetí zdraví a dva základní principy podpory zdraví:

1. Respekt k přirozeným lidským potřebám

V naší mateřské škole vycházíme z přirozených lidských potřeb A. Maslowa: snažíme se respektovat a uspokojovat potřeby fyziologické, potřeby bezpečí, sounáležitosti, uznání a seberealizace dětí, zaměstnanců i rodičů.

2. Rozvíjení komunikace a spolupráce

Vytváříme pro komunikaci s druhým příležitosti, které jsou předpokladem pro dobrou spolupráci a otevřené partnerské vztahy.

Usilujeme

- o rozvoj řeči, dialogu, schopnosti porozumět a dorozumět se
- o hledání a nalézání vztahů, prožitku sounáležitosti, vyrovnání se s neúspěchy v navazování vztahů, zklamání nad nečekaným jednáním kamaráda nebo dospělého
- o seznamování s výsledky lidského poznávání
- o poznávání sebe samého, světa kolem sebe

Dlouhodobé záměry rozvoje školy

1. Vytvářet podmínky pro tělesnou, duševní a společenskou pohodu dítěte.
2. Vytvářet podmínky umožňující integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
3. Naučit děti postojům, které spočívají v úctě ke zdraví a praktickým dovednostem chránícím zdraví. Vytvářet základy zdravého životního stylu.

III. NEFORMÁLNÍ KURIKULUM – PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Abychom úspěšně plnili naše výchovně vzdělávací cíle, musíme nejdříve naplňovat oba principy zdraví a 12 podmínek podpory zdraví. Zjištění se opírají o výsledky vlastního hodnocení školy (evaluace) minulého školního vzdělávacího programu.

Naplňování principů podpory zdraví a cíle, kterých chceme ještě dosáhnout:

1. Respekt k přirozeným lidským potřebám

- V naší mateřské škole děti, které mají malou potřebu spánku odpočívají po obědě maximálně půl hodiny, věk nerozhoduje, děti odpočívají tak dlouho, jak potřebují.
- Děti chodí na WC samostatně, kdykoli potřebují, mají zde soukromí a klid.
- Děti i dospělí se podílejí na tvorbě pravidel třídy a školy.
- Děti mají možnost dokončit činnost podle svého tempa.
- Učitelky respektují identitu a zvyklosti rodiny, přijímají každé dítě nepodmíněně takové, jaké je, sledují děti individuálně a zaznamenávají výsledky.
- Zaměstnanci se mohou vyjadřovat ke všemu dění v mateřské škole.
- Do mateřské školy mohou být přijímány děti se specifickými potřebami.

***Záměry: Rozvíjet u dětí schopnost sdílet své emoce
Nechat děti pocítit přirozené následky porušení pravidel soužití***

2. Rozvíjení komunikace a spolupráce

- Snažíme se přirozeně komunikovat a respektovat pravidla komunikace a naslouchání. Učitelky sledují slovní zásobu a komunikační obratnost jednotlivých dětí, dále sledují výslovnost a gramatickou správnost v řeči dětí. Jedna z učitelek je logopedickou asistentkou, pravidelně s dětmi cvičí správnou výslovnost a spolupracuje v tomto směru i s rodiči a logopedem.
- K rozvíjení komunikace a spolupráce nejvíce využíváme metodu komunitního kruhu (zde si sdělujeme pocity a prožitky). Všichni se snažíme být mluvším vzorem pro děti.
- Děti v naší mateřské škole spontánně komunikují s dětmi i s dospělými, neostýchají se před návštěvami, dodržují domluvená pravidla chování.
- Podporujeme spolupráci mezi dětmi namísto soutěživosti, zařazujeme kooperativní hry.

Záměry: Učit děti řešit konflikty samostatně podle dohodnutých pravidel

Naplňování podmínek podpory zdraví a záměry, kterých chceme ještě dosáhnout:

1. Učitelka

Všechny učitelky v naší mateřské škole mají odborné vzdělání a dále se vzdělávají v oblasti podpory zdraví, ale také v dalších oblastech.

Mají odpovědný přístup ke světu, přírodě, člověku i k sobě samým. Chápou zdraví jako celek a svým chováním podporují zdraví své i jiných lidí. Všechny učitelky naší MŠ jsou

nekuřačky. Jdou dětem příkladem ve stravování, přijímají děti takové, jaké jsou, respektují odlišnosti.

V rámci řízených činností vedou učitelky samy zájmové činnosti dětí – keramiku, hru na flétnu, plavání.

***Záměry: Přispívat k vytváření pozitivního sociálního klimatu školy založeného na vzájemném respektu, sdílení společných profesních hodnot a spolupráci
Dodržovat hlasovou hygienu***

2. Věkově smíšené třídy

Naše mateřská škola má ve všech třídách děti věkově smíšené a to od 3 do 7 let (sedmileté jsou děti s odkladem školní docházky). Sourozenci a kamarádi jsou umísťováni do stejné třídy, respektujeme přání rodičů při rozdělování dětí do tříd. Případné přesuny dítěte z jedné třídy do druhé se provádějí výhradně se souhlasem rodičů. Děti chodí po celou dobu docházky do MŠ do stejné třídy.

Věkově smíšené třídy umožňují mladším dětem učit se od starších, starší pomáhají mladším, učitelky rozdělují nároky podle mentálního, ne kalendářního věku dětí.

Připravujeme činnosti tak, aby se mohly zapojit všechny věkové skupiny.

Záměry: Učit děti nabízet svou pomoc starší mladším

3. Rytmický řád života a dne

Před nástupem mohou děti navštěvovat mateřskou školu, v době otevřených dnů mateřské školy. Rodiče si mohou dohodnout s učitelkami délku a podrobnosti adaptace a mohou pobývat ve třídě s dětmi tak dlouho, jak je potřeba. Děti přicházejí do mateřské školy podle potřeby rodiny.

Děti mají denně příležitosti k uplatnění spontánního pohybu a ke spontánní hře.

Zabezpečujeme dostatečnou délku pobytu dětí venku, nejméně dvě hodiny denně. Pobyt venku se zkracuje pouze při nepříznivých podmínkách – mráz pod minus deset stupňů, inverze, liják apod.

Délku odpoledního spánku a odpočinku přizpůsobujeme potřebám dítěte. Umožňujeme dětem s malou potřebou spánku vstávat po půl hodině a věnovat se jiné činnosti.

Dodržujeme maximálně tříhodinový interval mezi jídly.

Dle zájmu mohou děti hrát na flétnu, dělat keramiku, plavat, v odpoledních hodinách, po uvolnění jedné třídy, mohou chodit do angličtiny a sportovního kroužku.

Organizace dne v mateřské škole:

Prizpůsobuje se měnícím se podmínkám, vlivům ročních období. Časy se dodržují přibližně, neboť vycházíme z tempa dětí.

- 6,30** v tuto dobu se otvírá mateřská škola, děti se scházejí v té třídě, která začíná v 6,30hodin, rodiče se orientují dle obrázkových hodin
- 7,00** děti se rozcházejí do svých tříd, kde si vybírají podle zájmu hru, řízenou nebo spontánní činnost
- 9,00** podává se svačina, čerstvé ovoce a zelenina, děti jdou svačit podle toho, jak dokončí hru nebo činnost

- 9,30** děti pokračují ve hře nebo se účastní skupinových činností dle tematických plánů. Jedenkrát za týden mohou hrát na flétnu, 1x týdně mohou pracovat v naší keramické dílně, 1x týdně je logopedická prevence
- 10,00** jdeme se oblékat na pobyt venku, od dubna do října chodíme ven dříve podle počasí a provádíme část činností venku
- 12,00** obědváme, po obědě si čistíme zuby
- 13,00** po obědě jdou děti odpočívat, poslouchají pohádky, relaxační hudbu
- 13,30** děti, které neusnou si hrají, nebo individuálně pracují s učitelkou
- 14,30** děti vstávají postupně tak, jak se vyspí, postupně svačíme, hrajeme si nebo jdeme ven, tyto činnosti děláme do rozchodu dětí domů do 16,30 hodin
- 16,30** v tuto dobu se zavírá mateřská škola

Dalším uspořádáním školy se zabývá organizační a školní řád školy

Záměry: Přizpůsobit organizaci pracovní doby k prospěchu všech

4. Tělesná pohoda a volný pohyb

Každý den vytváříme ve třídách místa pro spontánní pohyb dětí – využíváme tělovýchovná náradí a náčiní, relaxační pomůcky, do cvičení zařazujeme prvky se zdravotní tělesné výchovy, prvky jógy, zařazujeme cvičení psychomotorická a dechová. Děti mají možnost volného pohybu v prostorách celé mateřské školy. Sezení u stolečků omezujeme na nejmenší možnou míru.

Vedeme děti k samostatnosti při sebeobsluze v oblékání, v hygienických návycích.

K tělesné pohodě a volnému pohybu přispíváme dostatečným pobytem venku, chodíme i v odpoledních hodinách na zahradu. Pořádáme každoročně školu v přírodě, navštěvujeme solnou jeskyni, máme plavecký výcvik na ZŠ Holzova. Naše škola má na zahradě bazén, kde se děti v létě mohou otužovat vodou.

Záměry: Zařazovat pohybové hry při pobytu venku

5. Zdravá výživa

Děti mají možnost přirozeně uspokojovat své potřeby, kdykoli se napít, postupně se nasvačit, nalévat si samy polévku, říct si kuchařce o velikost porce, každý den je na jídelníčku čerstvé ovoce i zelenina.

Děti si prostírají samy stoly k jídlu, samy si přinášejí jídlo a odnášejí použité nádoby.

Každé dítě má svůj hrníček na pití, mohou se kdykoli napít čaje nebo vody, ty jsou k dispozici po celý den.

Některé pokrmy připravujeme s dětmi, například si uděláme zeleninový salát, děti se tak naučí lépe zeleninu konzumovat. Jedenkrát týdně si děti připravují samy svačinu.

Jídelníček je sestavován s přihlédnutím k racionální výživě – skladba odpovídá pyramidě zdravých potravin.

Děti k jídlu zásadně nenutíme, ale nabízíme a motivujeme děti, aby ochutnaly jídlo které neznají, nebo nemají rády, ale je pro ně zdravé.

Umožňujeme pobyt dětí s omezením stravy (paní kuchařka zajistí náhradu stravy za jídlo, které dítě nesmí).

**Záměry: *Obohacovat jídelníček o nové recepty
Připravovat s dětmi některé pokrmy s dodržáním hygienických zásad***

6. Spontánní hra

Děti mají dostatek času pro spontánní hru. Mohou si samy vytvářet herní kouty.

Děti mají dostatek pomůcek, materiálů a náradí k pracovním činnostem. Mají dostatek funkčních, podnětných a estetických hraček. K hračkám i materiálům mají volný přístup, všechny hračky jsou uloženy v dosahu dětí. Výtvary si mohou vystavovat, rozehrané hry nechat i více dní. Po ukončení hry děti po sobě uklízejí.

Děti mají ve třídě místo, kde mohou být samy.

**Záměry: *Vymezit místo, pro výtvary dětí
Poskytovat dostatek času a prostoru pro hru***

7. Věcné prostředí

Naše mateřská škola má světlé prostorné třídy, zařízení je účelné a vše slouží dětem.

Vybavení tříd hračkami, knihami, pomůckami a nábytkem odpovídá věkově smíšenému uspořádání.

Výzdoba školy je převážně výsledkem výtvarné práce dětí.

Dbáme na to, aby ve třídách byl vidět obsah probíraného tématu.

Třídy jsou vybaveny převážně přírodním materiálem. Osvětlení a vytápění vyhovuje hygienické normě. Nábytek je přizpůsoben výšce dětí. Prostory tříd jsou členěny do hracích a pracovních koutů, které jsou obměňovány. V každé třídě je k dispozici počítač.

Mateřská škola má velkou zahradu, jejíž vybavení umožňuje různé aktivity.

Každoročně provádíme revizi bezpečnosti zahradního a tělovýchovného náradí.

V celém prostoru mateřské školy je zakázáno kouření.

**Záměry: *Umožnit dětem využívat počítač
Vytvářet podmínky umožňující integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami***

8. Bezpečné sociální prostředí

Ve škole je klidná a příznivá atmosféra. Většina dětí přichází do mateřské školy ráda, obrazejí se s důvěrou na všechny zaměstnance. Říkají bez obav co nechtějí.

Děti se podílejí na tvorbě pravidel třídy. Vytvořili jsme s dětmi tato pravidla soužití:

- *jsme kamarádi (zahrnuje neubližujeme si, spolupracujeme...)
- *klid na hru a práci
- *co začneme, to dokončíme
- *střídáme se
- *oznamujeme odchod ze třídy

Při porušení pravidel hledáme s dětmi společně řešení. Dospělí se řídí pravidly důvěra, pravdivost, aktivní naslouchání, neshazovat, osobní maximum (dle S.Kovalikové).

Snažíme se užívat více zpětnou vazbu než odměny a tresty. Dbáme na to, aby se všechny děti cítily v mateřské škole dobře, bez ohledu na barvu pleti, sociální zařazení, hendikep.

Změny v pravidelném chodu třídy dopředu s dětmi probereme, vysvětlíme důvody změn.

Upřednostňujeme dialog s dítětem a dodržování společně dohodnutých pravidel před příkazy.

K dobrému sociálnímu klimu pomáhají :

*třídní rituály: komunitní kruh - sdělování prožitků
oslavy narozenin - výroba dárečků, přáníček pro kamarády a oslava

*tradice školy:
Vítáme Vás mezi nás - podzimní seznamovací táborový oheň

Hrajeme si a sportujeme pro zdraví – zapojení do akce Brněnské dny pro zdraví

Padá listí zlaté, rudé – podzimní výstava výrobků dětí

Až přijde Mikuláš - mikulášská nadílka

Rozdáváme radost – program pro seniory v Domově důchodců

Vánoce, vánoce přicházejí - vánoční posezení s programem pro rodiče

Co dělá máma, táta – ukázka z profese rodičů

Pečujeme o školní zahradu – jarní úklid a péče o zahradu s rodiči

Zdravá svačinka – ochutnávka svačinek, výměna receptů

Moje maminka – oslava svátku maminek

A jedeme na výlet - celodenní společný výlet s celými rodinami, polodenní výlet s programem

Den dětí - sportovní a vědomostní olympiáda na naší zahradě

Loučení se školním rokem - stylové rozloučení se školním rokem a s předškoláky, táborák

***Záměry: Respektovat a dodržovat pravidla komunikace a naslouchání
Vyhýbat se manipulacím otevřeným i skrytým***

9. Participativní a týmové řízení

Ředitelka vytváří podmínky pro uspokojování profesních a individuálních potřeb každého zaměstnance. Dbá na včasné řešení konfliktů a problémů. Vytváří vhodné pracovní podmínky. Snaží se vyhýbat manipulaci se zaměstnanci i s rodiči. Pravidelně se vzdělává, využívá poznatky v praxi a umožňuje další vzdělávání zaměstnancům.

Všichni zaměstnanci se podílí na projektu MŠ podporující zdraví. Mají prostor k samostatnému rozhodování a realizaci vlastních nápadů. V průběhu roku se konají pravidelná setkání při práci s projektem, jeho vyhodnocování a plánování výchovné práce. Každý zná své kompetence. Zaměstnanci se vzájemně informují a domlouvají na požadavcích, které mají na chování, pracovní postupy, vytváření návyků u dětí a zásadní problémy řeší společně.

V mateřské škole je vytvořen informační a kontrolní systém, který vychází z plnění programu MŠPZ a poskytuje konkrétní informace o plnění projektu, koncepčních záměrů a plánů školy.

Záměry: Zavádět změny po předchozí konzultaci a souhlasem většiny

10. Partnerské vztahy s rodiči

V mateřské škole působí sdružení rodičů pod názvem Klub rodičů MŠ Šaumannova. Rodiče mají možnost každodenně vstupovat do tříd, při zvykání dítěte na mateřskou školu mohou pobývat s dětmi tak dlouho, jak je potřeba, aby adaptace proběhla bezproblémově.

Rodiče se mohou účastnit výchovného programu. Informujeme rodiče o zaměření školy, mohou ovlivňovat život mateřské školy, mohou se podílet na řešení problémů a na tvorbě dokumentů – připomínkovat výchovně vzdělávacích plány, projekty, řády....

Rodiče mohou nahlížet do dokumentace mateřské školy. V hale je pro rodiče připraven koutek, kde si mohou půjčovat odbornou literaturu, je zde i přístupná dokumentace školy - výchovně vzdělávací program (školní kurikulum), roční plán, výroční zpráva.

Organizujeme pravidelná setkání s rodiči, pravidelně informujeme o činnosti školy a jejich výsledcích, seznamujeme rodiče s odbornými informacemi z oblasti předškolní výchovy a podpory zdraví ve školách.

Nabízíme rodičům odbornou pomoc, zabezpečujeme prevenci a nápravu komunikačních schopností dětí.

Upozorňujeme rodiče na problémy dítěte se školní zralostí, zprostředkováváme odborné vyšetření.

Organizujeme společné akce – schůzky, hovorové hodiny, posezení s ukázkami práce dětí, výlety, táboračky, dovolenou v zahraničí.

Záměry: Zapojit rodiče do tvorby vzdělávacích programů

Umožnit rodičům uspořádat akci pro širší veřejnost v areálu MŠ

11. Spolupráce mateřské školy se základní školou

Každý rok připravujeme děti na plynulý přechod do základní školy. Máme zpracovaný plán spolupráce se základní školou, který je v přístupné dokumentaci.

Informujeme rodiče o zaměření základních škol v okolí, aby se mohli rozhodnout, kam dítě zapíše.

Umožňujeme učitelkám okolních základních škol pozorování a získávání informací o našich dětech.

Organizujeme setkání rodičů před zápisem do základní školy. Děti se před zápisem seznamují s prostředím základní školy, účastní se výuky v 1.třídě, navštěvujeme základní školu na akcích pořádaných pro mateřské školy a veřejnost.

Učitelky základní a mateřské školy se setkávají k projednání zdravého přechodu dětí do základní školy.

Věnujeme se přípravě dětí na povinnou školní docházku, zjišťujeme u dětí nedostatky v jednotlivých oblastech. Spolupracujeme s Pedagogicko psychologickou poradnou. Sestavujeme individuální plány nápravy u dětí s odkladem školní docházky nebo u dětí se závažnějšími nedostatky.

Informujeme se o našich absolventech při setkáních na akcích MŠ i ZŠ

***Záměry: Informovat rodiče o nejbližších školách podporujících zdraví
Využít prostory ZŠ***

12. Začlenění mateřské školy do života obce

Zřizovatelem naší mateřské školy je Úřad městské části Brno - Židenice, s jehož představiteli se snažíme úzce spolupracovat. Plán spolupráce zahrnuje osobní komunikaci, účast na akcích MČ, na tradicích obce, publikace ve Zpravodaji, pomoc místním sdružením, jako je klub maminek, domov důchodců.

S dětmi poznáváme významná místa v obci, významné osobnosti, podílíme se na úpravě okolí MŠ.

Jsme zatím jedinou mateřskou školou s programem podpory zdraví zde v Židenicích, navazujeme spolupráci s kulturními institucemi a ostatními základními a mateřskými školami v obci.

Náš projekt podpory zdraví prezentujeme veřejnosti, máme vlastní webové stránky. Spolupracujeme s Pedagogickou fakultou Masarykoví university, jsme fakultní MŠ, zajišťujeme studentkám odbornou praxi. Spolupracujeme s projektem Brno – Zdravé město.

Pro veřejnost pořádáme dny otevřených dveří s výstavami dětských prací a keramiky.

Záměry: Získávat zástupce zřizovatele k účasti na akcích školy

IV. FORMÁLNÍ KURIKULUM

Celoroční téma: **Duhový svět**

Naše téma zahrnuje poznávání změn, které se odehrávají každý den v našem životě. Učíme se:

- rozumět tomu, co je zdraví a co zdraví podporuje
- že zdraví je prioritní hodnotou
- řešit problémy
- posilovat duševní odolnost
- komunikovat a spolupracovat
- odpovědnosti za vlastní chování
- vytvářet podmínky pro zdraví všech

Každý rok se snažíme naplňovat všechny kompetence. V třídních programech jsou kompetence přiděleny k jednotlivým tematickým částem.

Podtéma:

- I. Identita – Kdo jsme, co cítíme**
- II. Společenství – Lidé kolem nás**
- III. Aktivita – zodpovědnost – Co se děje kolem nás**
- IV. Změny v přírodě – Chceme pomáhat přírodě**
- V. Zdravý životní styl – Chceme být zdraví**

Ke každému podtéma je přiřazen v třídním kurikulu název tematické části a kompetence (dílní cíle). Názvy tematických částí jsou pouze orientační – učitelky si s dětmi stanovují název v diskusním kruhu.

Cílové kompetence

I. Identita

Kdo jsme a co cítíme: Poznávání sebe sama, třídy, kamarádů, pravidel soužití

1/5 Má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát.

3/1 Je zvědavý, má touhu poznávat.

3/2 Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého nejbližšího okolí.

3/3 Rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti.

3/4 Umí se citově vyrovnat s novými situacemi v rámci běžného života dítěte svého věku.

4/2 Dovede označit svoje potřeby (tělesné, psychické, sociální, etické), přizpůsobit jim své chování.

4/5 Dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá u ní, dokončuje ji.

5/1 Poznáváním sebe sama vytváří pravdivý obraz o sobě, o své identitě, vlastnostech (temperament), sklonech a schopnostech.

5/2 Snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí.

5/8 Dovede požádat o pomoc, když je v nouzi.

7/1 Chce poznávat své okolí, svět.

II. Společenství

Lidé kolem nás: Podpora vztahů k rodině, přátelům, komunikace, spolupráce, naslouchání, tolerance

- 1/7 Uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle řady znaků (pohlaví, věku, jazyka, kultury, etnika, rasy, náboženství, sociálního zázemí, životní úrovně).
- 5/4 Chápe, že lidé mají různé pocity, emoce a city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat.
- 5/5 Dovede sdělovat události a příhody, které se mu staly.
- 5/6 Komunikuje, dokáže se dohodnout i v případě problémové situace.
- 5/7 Má zvnitřněnou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel. Přijatá pravidla se snaží plnit.
- 6/1 Má vytvořené základní návyky společenského chování.
- 6/2 Je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat druhým.
- 6/3 Dovede se vyjádřit a domluvit s dětmi a s dospělými.
- 6/4 Je schopno elementární spolupráce ve dvojici, ve skupině dětí.
- 6/5 Chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba.
- 6/6 Chápe, že svým chováním a skutky nemá omezovat druhého, dbá pravidel soužití.
- 6/7 Uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody.
- 7/2 Prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími.
- 7/4 Uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti.
- 7/5 U druhých respektuje a toleruje potřeby a individuálně odlišné způsoby jejich uspokojování.

III. Aktivita – zodpovědnost

Co se děje kolem nás: Poznávání společenství ostatních lidí, jejich povolání, života, materiálních a duchovních hodnot

- 2/2 Rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví.
- 3/5 K problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiný.
- 3/6 Řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může řešit více způsoby.
- 3/7 Nemá obavu ze změny, přijímá ji jako běžnou součást života.
- 4/4 V běžných životních situacích předvídá následky a přijímá konkrétní důsledky svých činů, svého chování.
- 4/6 Umí vyjádřit, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč.
- 5/9 Dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky.

IV. Změny v přírodě

Chceme pomáhat přírodě: Seznamování s živou a neživou přírodou, vliv člověka na životní prostředí, ochrana životního prostředí

- 1/4 Rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat a ty, které mohou zdraví poškozovat.
- 7/3 Chová se vstřícně a je ochotné pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí a potřeby druhých.

- 7/6 Má zájem pochopit jevy kolem sebe, ptá se.
- 7/7 Prožívá vztah k přírodě, sounáležitost s přírodou neživou i živou.
- 7/8 Ochraňuje přírodu, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje.

V. Zdravý životní styl

Chceme být zdraví: Poznávání svého těla, smyslů, pocitů, co podporuje a poškozuje naše zdraví

- 1/1 Má základní poznatky o lidském těle a jeho hlavních funkcích.
- 1/2 Vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale i duševním a tyto potíže spolu mohou souviset.
- 1/3 Rozumí tomu, že způsob, jakým se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý, na jeho zdraví.
- 1/6 Má vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, hry na automatech).
- 2/1 Vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje, nebo poškozuje.
- 2/3 Chápe, že zdraví není samozřejmost a musí je chránit.
- 2/4 Chápe, že když je člověk nemocen (krátkodobě, dlouhodobě, akutně, chronicky), nemůže dělat řadu věcí, které dělá rád a které patří k jeho životu.
- 2/5 Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví i zdraví ostatních, přírody.
- 2/6 Má vytvořenu představu o zdravé životě.
- 4/1 Má vytvořeny základní návyky sebeobsluhy a osobní hygieny.
- 4/3 Odhaduje rizika ohrožující jeho zdraví a bezpečnost.
- 5/3 Chápe, že tělesná aktivita, zdravá výživa, spánek a odpočinek přispívají k dobré náladě a spokojenosti.

Pravidla pro tvorbu třídních programů

Učitelky si vypracují třídní vzdělávací program dle jednotlivých podtémat a vybírají přidělené kompetence. Stanoví si orientační tematické části, které během roku zpřesňují.

Plánování:

Učitelky si vytvářejí týdenní plán, na základě vyhodnocení předcházející tematické části.

Plánujeme v pěti oblastech

1.oblast biologická	- zahrnuje lidské tělo a aktivní pohyb, sebeobsluhu, zdravou výživu, bezpečnost a ochranu zdraví
2.oblast psychologická	- zde se zabýváme poznáváním, prožíváním a sebepojetím
3.oblast interpersonální	- podporujeme respekt a toleranci, komunikaci a spolupráci
4.oblast socio-kulturní	- zahrnuje rodinu a domov, školu mateřskou a základní, obec a zemi
5.oblast enviromentální	- sleduje souvislosti, vývoj a změnu, rozmanitosti a ovlivňování člověkem

Učitelky v týdenním plánu zaznamenávají pozorování, individuální práci s dětmi a zhodnocení tematické části.

Vycházíme ze znalosti dětí, co o tématu již ví - před začátkem tématu máme s dětmi diskusní kruh, kde vhodnými otázkami zjistíme, co o tématu děti vědí a co by se rádi dozvěděly, odpovědi si zapisujeme a podle toho potom stanovíme činnosti. Témata jsou stanovena na tak dlouho, jak je děti zvládnou.

Každodenně sledujeme:

- dodržování pravidel soužití
- hygienické návyky
- sebeobsluhu
- společenské návyky

Metody

Mezi nejčastěji používané metody patří:

- pozorování
- hra
- rozhovor
- prožitkové učení
- kooperativní učení
- situační učení

Mezi nejčastěji používané formy patří:

- komunitní kruh
- diskusní kruh
- tvořivá dramatika
- polořízené činnosti
- řízené činnosti

V. EVALUACE

Je proces průběžného vyhodnocování vzdělávací činnosti.

Mateřská škola má k evaluaci nástroj s názvem INDI MŠ – je to soubor dotazníků a tabulek a „ukazatele dosaženého vzdělání“, které jsou uvedeny v knize str. 106 – 154.

Evaluace třídního programu

Každý den hodnotí učitelka svou pedagogickou činnost, vychází především z indikátoru č.1 Učitelka (INDI MŠ) a znaků prožitkového učení (kniha str. 198) každý týden hodnotí s dětmi v diskusním kruhu :

co jsme se naučili, co se nám nepodařilo, jak jsme se cítili

po ukončení tematické části provádí obě učitelky ve třídě zpětnou vazbu – zda naplnily dílčí cíle vzdělávání, pomáhá jim k tomu denní a týdenní hodnocení a ukazatele dosaženého vzdělání.

Jedenkrát za rok provádí učitelky vyhodnocení třídního kurikula na základě manuálu

Vedení záznamů o dětech

Při nástupu dítěte do MŠ vyplní rodiče „Dotazník“ dle manuálu, my vypracujeme „Vstupní záznam“ o dítěti. Průběžně učitelky zaznamenávají projevy dětí do týdenních plánů, ty pak slouží jako podklad k záznamům o vývoji dětí. Minimálně 2x do roka zapisujeme vývoj dítěte do formuláře RoK (rozvoj kompetencí v MŠ), jsou to sdružené ukazatele dosaženého vzdělání. K záznamům je připojeno dětské portfolio, jsou to práce dětí, především výkresy s datem pořízení, které vedeme po celou dobu docházky do MŠ.

S předškolními dětmi během září až listopadu provádíme testy „Předcházíme poruchám učení“, s výsledky seznamujeme rodiče a domlouváme se na společném postupu individuálního rozvoje. Pro děti s odkladem, nebo speciálními vzdělávacími potřebami vypracováváme individuální plán.

Evaluace školního kurikula

Každý druhý měsíc pedagogický kolektiv na poradách zhodnotí, jak plníme prováděcí plán – které cíle se podařilo splnit, které ne, proč a jak to napravíme, výsledky zaznamenáváme do knihy porad.

Dvakrát za rok na schůzkách s rodiči zhodnotíme, co se daří, co ne, kde nám mohou pomoci – výsledky jsou zaznamenány v zápisech z třídních schůzek.

Jedenkrát ročně pedagogický kolektiv hodnotí:

Jak plníme prováděcí plán školního roku,

jak naplňujeme stanovené cíle principů a podmínek podpory zdraví

jak plníme cíle formálního kurikula

jaké jsou výsledky dětí

Vycházíme při tom z hodnocení tematických částí, ze záznamů o dětech, ze zápisů z hospitací ředitelky, ze záznamů videokamerou, z dotazníků a anket rodičů, z pracovních schůzek celého kolektivu, z hodnotících zpráv z pedagogických porad, ze zápisů z třídních schůzek, z připomínek rodičů a zaměstnanců školy. Hodnocení vypracují učitelky za třídu, ředitelka za školu. Zpracované hodnocení je podkladem a přílohou k prováděcímu plánu na další školní rok.

Autoevaluace

Jedenkrát za tři roky vypracujeme evaluační zprávu dle osnovy dané Projektem MŠPZ

Pedagogický kolektiv zhodnotí:

PODMÍNKY - pomocí dotazníku INDI (nástroj pro evaluaci podpory zdraví)

PROCESY - dle znaků prožitkového učení, podmínky Učitelka podporující zdraví a ročních hodnotících zpráv za uplynulé období.

VÝSLEDKY - dle Sdružených ukazatelů dosaženého vzdělání

Ředitelka vypracuje evaluační zprávu.

VII. Přílohy

Školní řád

Roční plán

Třídní kurikulum

Autoevaluační zpráva